

Uz Smiltenes sovhoztehnikuma galvenā mācību korpusa jumta spīguļo varens antenu mudžeklis. Ja brīdi pavēro, var manīt, ka laiku pa laikam tas pagriežas uz vienu vai otru pusi — vairāk uz rītiem vai vakariem. Skaidrs: lai dzirdētu «Mikrofonu-76» un «Pēdējās ziņas», tāda ierīce lieka.

Taču pārsteiguma nav. Pie sarežģītās antenas Smiltene pierasts tāpat kā pie Rīgas torņu smailem. Un visi smilteneši labi zina: tehnikuma audzēkņi ir aktīvi radioamatieri. Tas nav noslēpums. To zina visos piecos kontinentos. Kopš 1958. gada, kad tehnikumā par krievu valodas skolotāju sāka strādāt radiosporta entuziasts Eduards Bērziņš, topošie agronomi, zootehniķi, veterinārfeldšeri un pārtikas tehnologi nodibinājuši vairāk nekā 30 tūkstošus divpusēju radiosakaru ar vairāk nekā simt valstīm un teritorijām. Pat tādās reti pieminētās minivalstiņās, kādas ir Sanmarīno vai Andora, zina adresi:

UK 2GAE

— Parasti uzskata, ka radioamatierisms ir tikai tāds vaļasprieks, bet tā vis nav, — saka skolotājs Eduards Bērziņš.

Lai nu kam, bet viņam ticēt vajag. Par nopelniem radioamatierisma attīstībā un lielo autoritāti Eduards Bērziņš jau daudzus gadus tiek ievēlēts republikas Radiosporta federācijas prezidijā. Pašam Smiltēnē sava raidstacija, arī dēls uzbūvējis raidītāju un uztvērēju. Tehnikuma skolotājs runājis ar tūkstošiem pasaules radioamatieru.

— Reiz gadījās strādāt ar Jordānijas karaļa radinieku, — smaidot atceras Eduards Bērziņš.

Radiosportisti tā saka — strādāt ēterā. Bet strādā, kā zināms, darbu.

— Niekojās, — kādreiz teica vieni.

— Ko lauksaimniecības speciālistam dod radioamatierisms? — brīnījās citi.

— Radiopulciņa tēpā labāk ierīkojam... — bija pat vairāki priekšlikumi.

Kamēr ļaudis brīnījās un prātoja, Smiltenes sovhoztehnikuma nelielais radiopulciņš izauga lielāks, pieņēmas, tā teikt, arī prātā un pārtapa radioklubā. Te jāpiebilst, ka radioamatierisma starptautiskā valoda ir angļu valoda. Tādēļ gan nozīmēt, gan uz kluba durvīm rakstīts anglišķi: RADIO CLUB. Smalka lieta, vai ne? Tiešām — var pajautāt, ko tā dod zootehniķim vai veterinārfeldšerim.

— Tehnikuma audzēkņi nodarbojas ar vieglatlēktu, sporta spēlēm, dāvo, dzied, spēlē teātri. Nevienš nejautā, ko tas viss dod audzēkņiem. Jo pie mākslinieciskās pašdarbības, skriešanas un bumbošanas ir pierasts. Bet radiosports? Jāsaka, daudziem vēl ir visai neskaidrs priekšstats par to, — stāsta Eduards Bērziņš. — Radioamatierisms, manuprāt, ir ļoti efektīvs jauniešu patriotiskās un internacionālās audzināšanas līdzeklis.

Tehnikuma agronomijas nodaļas audzēkne Ausma Mijone, topošais veterinārfeldšeris Guntars Noriņš un skolotājs Eduards Bērziņš kārtējās nodarbībās.

Viena siena radioklubā noklāta diplomiem un vimpelēm. Divdesmit gadus to sakrājis tik daudz, ka ienācējam redzama tikai niecīga daļiņa. Vairums noglabāti skapjos. Vienuviet noklāti diplomu, kas iegūti, piedaloties Vācijas Demokrātiskās Republikas konkursos «Baltijas jūra — miera jūra». Sevišķi krāšņs dokuments liecina par audzēkņu piedalīšanos poļu draugu rīkotajā radiosacensībā «Pa Leņina ceļu».

Pie otras sienas piekārtā ģeogrāfijas karte.

— Nevienš kluba biedrs nekad nesajauks, piemēram, Puertoriko ar Kostariku, — apgalvo skolotājs. — Ģeogrāfiju mēs zinām nevainojami.

Kad nodibināti divpusēji radiosakari, amatieri apmainās kartītēm. Tās apstiprina, ka sakari tiešām bijuši. Citādi varētu arī neticēt, ka runāts ar Jordānijas karaļa radinieku. Katrai raidstacijai ir sava kartīte. So kartīšu kolekcionēšana pati par sevi, manuprāt, ir aizraujošāka par, teiksim, sērkočiņu etiķešu vākšanu. Visbiežāk kartītēs redzams tās pilsētas skats, kurā dzīvo radioamatieris. Saņem Puertoriko ainavu, sameklē valsti kartē un visu mūžu zināsi, ka Puertoriko ir Kubas kaimiņiene.

No Smiltenes uz Puertoriko ceļojusi kartīte, kurā redzama Daugava pie Jaunjelgavas. Ļoti skaists skats.

Labam radioamatierim grūtības nesagādā arī fizika, dažādažādi praktiskie darbi un astronomija. Arī astronomija, jo labāki sakari izveidojas Saules lielākās aktivitātes periodos. Zinot laika apstākļus un jonosfēras stāvokli, var apņēināt, ar kurām pasaules daļām labāk sazināties.

Tehnikuma agronomijas nodaļas audzēkne Ausma Mijone, topošais veterinārfeldšeris Guntars Noriņš un skolotājs Eduards Bērziņš kārtējās nodarbībās.

Viena siena radioklubā noklāta diplomiem un vimpelēm. Divdesmit gadus to sakrājis tik daudz, ka ienācējam redzama tikai niecīga daļa. Vairums noglabāti skapjos. Vienuviet nolikti diplomu, kas iegūti, piedaloties Vācijas Demokrātiskās Republikas konkursos «Baltijas jūra — miera jūra». Sevišķi krāšņs dokuments liecina par audzēkņu piedalīšanos poļu draugu rīkotajā radiosacensībā «Pa Ļeņina ceļu».

Pie otras sienas piekārtā ģeogrāfijas karte.

— Nevienam kluba biedrs nekad nesajauks, piemēram, Puertoriko ar Kostariku, — apgalvo skolotājs. — Ģeogrāfiju mēs zinām nevainojami.

Kad nodibināti divpusēji radiosakari, amatieri apmainās kartītēm. Tās apstiprina, ka sakari tiešām bijuši. Citādi varētu arī neticēt, ka runāts ar Jordānijas karaļa radnieku. Katrai raidstacijai ir sava kartīte. Šo kartiņu kolekcionēšana pati par sevi, manuprāt, ir aizraujošāka par, teiksim, sērķociņu etiķešu vākšanu. Visbiežāk kartītēs redzams tās pilsētas skats, kurā dzīvo radioamatieris. Saņem Puertoriko ainavu, sameklē valsti kartē un visu mūžu zināsi, ka Puertoriko ir Kubas kaimiņiene.

No Smiltēnes uz Puertoriko ceļojusi kartīte, kurā redzama Daugava pie Jaunjelgavas. Ļoti skaists skats.

Labam radioamatierim grūtības nesagādā arī fizika, dažādādi praktiskie darbi un astronomija. Arī astronomija, jo labāki sakari izveidojas Saules lielākās aktivitātes periodos. Zinot laika apstākļus un jonosfēras stāvokli, var aprēķināt, ar kurām pasaules daļām labāk sazināties.

Ir vēl viens arguments par labu radioamatierismam tieši lauksaimnieciskā mācību iestādē. Sodiesas lauki ir radioficēti, jau krietnā daļā republikas saimniecību izveidoti dispečerdienesti. Bez radio droši vien drīz nepratisim un nevarēsim izkārtot darbus sastrēgumbrižos. Tad zelta vērtē cilvēks, kas prot rīkoties un — galvenais — pats arī izremontēt šo tehniku, ja pēkšņi tā apklust. Tā, lūk.

Audzēkņi beidz tehnikumu un aiziet kur nu kurais. Ne visi turpina mācību gadus uzsāktās nodarbības. Taču ir ne mazums absolventu, kas no radioamatierisma nešķirsies laikam gan nemīžam. Vienam Valkas rajona kolhoza priekšsēdētājam ir sava personiskā raidstacija... Pašlaik savu aparāturu būvē padomju saimniecības «Vidzeme» elektriķis Jānis Hirte. Smiltēnes sovhoztehnikuma un radiokluba absolvents Hugo Duksis tagad strādā Priekuļu tehnikumā. Dzirdēts, ka arī tur jau nodibināties radiopulciņš...

Eduards Bērziņš bieži saņem vēstules no bijušajiem skolniekiem. Vairākas aploksnes bez marķiem — tās no dažādām Padomju Armijas daļām. Rainis Ilgažs pērn beidza tehnikumu. Visus mācību gadus viņš bija viens no aktīvākajiem radioamatieriem. Tagad Rainis dienē Baltijas flotē par radistu. Vēstulē karavīrs pateicas skolotājam par iemācīto specialitāti. Solās atvaļinājumā atbraukt cimos.

Liekas, tāpat kā cita tehnika, arī radio visvairāk savaldzina zēnus. Smiltēnē citādi. Tehnikumā vispār meiteņu vairāk, arī radioklubā tāpat. Savā ziņā smiltēniešu kolektīvā raidstacija slavena tieši ar meiteņu balsīm. Ēterā tās esot milzīgs deficīts. Kā mazas valstiņas markas filatēlistiem, tā radiosakari ar mazu pilsētiņu amatieriem tiek vērtēti visaugstāk. Ja vēl izdodas ēterā sastapties ar nepazīstamas pilsētiņas meiteni, tad ikvienam pasaules radioamatierim tā esot īstena svētku reize... Kad ēterā iziet topošā agronome Ausma Mijone, dažkārt pie viņas sastājošies pagara rinda. Tik daudz esot gribētāju saņemt kartīti no Ausmas Smiltēnē.

Sarunu beidzot, ir pieņemts radioamatierim un viņa ģimenei novēlēt laimi un veselību. Meitenes patīkamam sarunu biedram raida 88. Aptuveni tas nozīmē — sūtu mīlestību.

...Tālu no dzimtajiem krastiem safabricēta incidenta dēļ padomju kuģis bija spiests apstāties. Parastie radiosakari nestrādāja, nevienam nevarēja paziņot, kas notiek jūrā. Radisti izmēģinājās visādi. Beidzot kādam radās doma iziet amatieru radioviļņi. «Visiem! Visiem!» Arī klušums. Un pēkšņi atskanēja meitenes balss ar latvisku akcentu: «Smiltene. Baiba. Es jūs dzirdu.»

Tikai krietnu laiku pēc tam padomju jūrnīki pastāstīja, ko tobrīd viņiem nozīmējusi šī latviešu meitenes balss...

Smiltenei ir laimējies. Smiltēni pasaulē pazīst. Man gadījās dzirdēt, ka viens Liverpūles amatieris centās izrunāt vārdu «Smiltene». Viņš to izdarīja ļoti precīzi. Tas bija aizkustinoši, jo sapratu: vēl viens draugs mums vairāk...